F R I F A G B E V E G E L S E :

15. desember 1944. Årgang 4.

Norsk arbeiderbevegelse etter krigen.

Når vi ser bort fra de 6 splittelsesårene fra 1921 til 27, sto norsk arbeiderbevegelse fra 90-årene og fram til krigsutbruddet stort sett samlet både på det faglige og det politiske området. De bitre erfaringene i årene för 1927 ga en dyrekjöpt lærdom. Selv om den politiske samlingen i 1927 ikke ble fullstendig, så innledet den dog den största vekstperiode i norsk arbeiderbevegelses historie. Fagorganisasjonen nådde over 400.000 medlemmer, og den politiske innflytelse i stat og kommuner var av avgjörende betydning. Bare en militærmakts overfall kunne stanse denne utvikling. Det er derfor nokså naturlig at når arbeiderne ser fremover til gjenoppbyggings-og nyreisingsarbeidet i etterkrigstiden, så vil de ta lærdom av det som er hendt för og den alminnelige mening blandt de fagorganiserte er nok at vi da bör unngå enhver splittelse av arbeiderklassens krefter. Mange håper at det skal lykkes å skape et samarbeid av alle gode krefter i landet under gjenoppbyggingsperioden. Og er det muligheter for dette, så må det vel være enda mer naturlig at alle klartseende arbeidere vil forstå at nå gjelder det for arbeiderklassen bare å ha en fagbevegelse og ett arbeiderparti. Like för okkupasjonen av vårt land var spörsmålet om en slik fullstendig samling av all faglig og politisk arbeiderbevegelse under behandling, men forsöket förte dengang ikke fram. Under okkupasjonen er imidlertid alle virkelige nordmenn rykket hverandre nærmere inn på livet enn för. Vi står i en kamp på liv og död for frihet og folkestyre mot tyranni og diktatorisk ensretting. Denne alvorlige og skjebnesvangre tid har skapt en sterk erkjennelse i arbeiderkretser av at i de kommende dager må all splittelse innen den faglige og politiske bevegelse være bannlyst. Bare gjennom samhold kan den norske arbeiderklasse löse de svære positive samfundsoppgaver som den vil bli stillet overfor sammen med alle dem som vil sette all sin kraft og evne inn på å skape et friere og lykkeligere Norge for alle nordmenn. Det blir partiene og deres tillitsmenns sak å skape denne fullstendige politiske samling av arbeiderklassen når tiden er inne, og det kan opptas de nödvendige overlegninger herom. Men allerede nå må vi innstille oss på at det må og skal skje, slik at samlingen kommer som et resultat av en alt overveiende opinion innen arbeiderklassen.

Forsvarssjefen, Kronprins Olav
holdt 30/11 en tale i London radio. Da talen var av stor viktighet, men tidligere ikke er referert i F+F., gjengir vi noen hovedpunkter.

Den norske overkommando gir disse direktover til alle våpenföre menn i Nord-Norge:

1. Adlyd ikke fiendens evakueringsordre. Stikk dere bort når tvangsevakuering er forestående. Gjem dere på sikre steder. Velg en leder og gjör hva dere kan for å redde norsk eiendom.
2. Angrip fientlige patruljer som blir tilbake for å ödelegge med de midler dere rår over.
3. Sett alt inn på å få slukket branner som fienden har satt på.
4. Er det ingen lovlige norske myndigheter på stedet så sörg selv for å opprettholde ro og orden. Hjelp dem som trenger det mest og stött opp om de lovlige myndighetene når de kommer til stede.

Det er ikke lett å si hvor fienden vil legge fronten i Nord-Norge, men den allierte og norske overkommando er kjent med at tyskerne vil forsöke å före större troppestyrker gjennom Norge til Tyskland. Den norske og allierte o.k. har sine planer ferdige og vil etterhvert sette dem i verk. De norskje hjemmestyrker har del i disse planer. Dere vet at allierte fly-og flåtestridskrefter opererer utenfor Norges kyst og i norske farvann for å sperre den fientlige trafikk. Når vi finner at tiden er inne, vil vi også gi bestemte ordre om at hjemmestyrkene skal bryte tyskernes forbinnelseslinjer inne i landet for at de skal bli henvist til å bruke sjörutene til retretten.

K r i g s s i t u a s j o n e n:

Vestfronten. Tross seig motstand og tyske motangrep kjemper de allie armeer seg videre inn i Tyskland. I Roeravsnittet ble 5 byer inntatt begynnelsen av uken nord og syd for Düren. Amerikanerne står 4 km. fra denne by. Motangrep beskytter tyskernes tilbaketrekning over Roer. I Saa området yter tyskerne fremdeles sterk motstand, men 3. am. arme har her kom met over Saar-elva på bred front nord for Saarbrücken og kjemper i Siegfridlinjens hovedbefestninger. Byen angripes nå fra tre kanter. Vest for byen er Forbach inntatt. I syd trekker tyskerne seg ut av Saargemünd. Byen Blitzburg er inntatt. På 3. am. armes sydflöy er det viktige trafikknutepunktet Hagenhau erobret. Fra de franske stillinger på östsiden av Rhinen er artilleribeskytning innledet mot tyske byer og stillinger i Baden-Baden.

Italiafronten er preget av sterke tyske motangrep sörvest for Fienza. Disse angrep er alle avslått med store tap for fienden. Den 8. arme holder sine stillinger på andre siden av elva Lamone.

I Ungarn har russerne fremdeles betydelig framgang. 2/3 av landet er nå på russiske hender. Ringen om Budapest er iferd med å slutte seg. Russerne omgir byen i nord, öst og syd. Tyskernes sterke stilling nordöst for byen ble gjennombrutt av russerne i slutten av forrige uke. Vacz på jernbanelinjen til Bratislava er inntatt. Erfaringen har vist at en så stor by som Budapest ofte gir forsvarerne store muligheter. Det er derfor ikke å vente at den ungarske hovedstaden vil falle för russerne har greid å omringe den helt. Dette vil först bli tilfellet når russerne fra sine stillinger syd for byen har nådd opp til jernbanen Budapest-Wien. Byens fall vil formodentlig innlede en ny elastisk krigföring fra tysk side. Man regner med at tyskernes nye forsvarsstillinger vil komme til å gå langs en linje fra Titra- gjennom de Kvite Karpatene- over Wien-Gratz til Fiume.

Hellas. De nærmere omstendigheter som förte til urolighetene i Hellas er nå blitt klarlagt. Demonstrasjonen söndag 3/12, som var arrangert av EAM, var blitt forbudt av regjeringen Papandreou. Reuter melder at hverkön opplöp eller provokasjoner fant sted i forbinnelse med demontrasjonene Ikke desto mindre tapte politistyrkene hodet og åpnet ild mot demonstrantene, som for en stor del besto av kvinner og barn. 1 kvinne og et barn ble også drept. Den greske regjerings politistyrker består for en stor del av samme folk som gjorde tjeneste under diktaturet Metaxas og - ifölge Times - av styrker som ble opprettet av tyskerne. Papandreou har etter alt å dömme ikke evnet i tilstrekkelig grad å rydde ut fascistene av disse politistyrker. Det samme gjelder for de övrige offentlige etater. Det er derfor forståelig at en stor del av motstandsbevegelsen mistror regjeringen. Da urolighetene bröt ut i Athen proklamerte den britiske överstbefalende, generalmajor Scobie, unntakelsestilstand. EAM tok dette som et uttrykk for at den britiske militærmakt hadde solidarisert seg med det greske regjeringspolitis brutale opptreden. Britiske offiserer har da også skarpt kritisert at Scobie i sin proklamasjon ikke uttrykkelig ga uttrykk for at de britiske tropper utelukkende grep inn av rent militære grunner. Dette ble gjort i Belgia under streiken der for noen tid tilbake. De britiske troppene i Hellas oppfattes slik som situasjonen har utviklet seg, som hjelpetropper for den sittende regjering. Til tross for at Churchill på det skarpeste fordömmer det greske politis opptreden, gjorde den britiske regjering alvor av den trussel som fremkom i Churchills redegjörelse i underhuset 5/12 og har med full kraft satt inn alle britiske styrker for å slå urolighetene ned. Kampene fortsetter fremdeles. ELAS-troppene, i et antall av 25.000, befinner seg i Athens nærhet, mens byen og havnebyen Pireus stort sett er blitt ryddet. Hittil er 100 grekere drept og 2000 tatt til fange.- Det er selvsagt vanskelig for oss å ta stilling til de politiske forhold i Hellas idag, men uttalelser som er kommet fram i det britiske underhus og i pressen etterlater et bestemt inntrykk av at den britiske militærmakt i Hellas i större utstrekning enn rent militære hensyn tilsier, har tatt stilling i indrepolitiske greske spörsmål.

lordmenn

en norske politiforlegningen i Öreryd i Sverige marsjerte onsdag i ige uke gjennom Göteborgs gater. Over 50.000 göteborgere var mött i for å hylde våre landsmenn.

engelske sosialparti

r nylig avholdt sin 45 kongress. Professor Laski, partiets viseforinn, åpnet kongressen med en lengere tale om den militære og politiske situasjon.

Lönnstillegg eller prissenking i Sverige?

I Sverige har man sökt å stabilisere prisene mest mulig, men allikevel har en merkbar stigning funnet sted. Denne er kompensert ved en lönnsregulering basert på at omkring 50 % skulle erstattes med lönnsökning, mens det övrige måtte bæres som en felles krigsbyrde. Det har rådt stor misnöye blandt arbeiderne med denne såkalte lönnsstopp-ordning og som för meddelt ble det på Jern- og metallarbeiderforbundets siste landsmöte besluttet å oppsi tariffene og gå til lönnsaksjon. Det ble da også gjort, og nå står man foran de innledende tarifforhandlinger. Store kretser både blandt arbeiderne og i den borgerlige leir er imidlertid redd for at dette skal lede til en alminnelig inflasjon og finansminister Wigfors har uttalt at han vil söke å få istånd en stor og representativ pris- og lönnskonferanse med representanter for partene i næringslivet og andre större interessegrupper. Konferansen ville i tilfelle bli noe i likhet med den som ble avholdt i 1942. "Metallarbetaren" går ut fra at en slik konferanse vil bli holdt og at den må komme til å dröfte linjene for prisreguleringen. "Det skulle uppenbarligen icke skada, om man samtidigt övervägde möjligheten att slopa lagen om almän omsöttningsskatt". - I Riksdagen har den sosialdemokratiske nasjonalökonom, Gunnar Myrdahl tatt sterkt til orde for ikke å bryte den lönnsstopplinje som hittil er fulgt. Men stillingen er utvilsomt den at de svenske arbeidere idag er fast besluttet på å oppnå et höyere lönnstillegg enn de får etter de indeksreguleringer som nå fölges. Det store spörsmål blir da om finansminister Wigfors med sin pris- og lönnskonferanse kan anvise faktiske åtgjerder til en prissenkning som kan motsvare de lönnskrav som ellers uvegerlig vil bli fört fram med stor styrke. - - Utviklingen på dette område i vårt naboland har stor interesse for oss - ikke fordi vi i vårt tyskquislingske fengsel kan vente oss noen bedringer av vår egen fatale situasjon, men fordi den vil påvirke den lönnspolitikk som vi må före når vi om ikke så lenge atter får en fri fagbevegelse.

H j e m m e f r o n t e n :

Om situasjonen i Bergen og omegn.

skrives det til oss at en natt for en 3 ukers tid siden brandt det tre knottfabrikker i Bergen, og dessuten ble det satt fyr på tyskernes og politiets knottlagre uten at de dog tok nevneverdig skade. - To angivere, konstabel Valter Pedersen og statspoliti Mjålen er skutt. Den siste var en av Vestlandets verste angivere og hovedmannen for Televågaffæren. Det var også for ca. 3 uker siden at Os-bygden ble herjet av Gestapo. Her er det en ganske tettbygd grend med en del möbelfabrikker. Hit ut kom det en kvinnelig spion som gikk omkring og solgte religiöse böker. Hun kom inn i alle hus og lyttet til samtaler - og resultatet ble så at hun om en tid kom tilbake med Gestapo, og så begynte en ganske uhyggelig razzia. Först måtte Gestapo to mann ved 6-tiden om morgenen. Da den ene svarte litt avvisende på et spörsmål ble han slått overende, og da han krabbet seg opp igjen, ble han slått i svime. Den annen ble beordret til å legge seg ved siden av ham på den frostrimede mark. Og så ble der satt vakt over dem. Gestapo dro så til et hus hvor sönnen var forsvunnet og fåren skulle arresteres. Her for en hund lös på tyskerne, og det gjorde dem så rasende at de skjöt hunden og kommanderte kona i huset til å bære på det döde bloddryppende kadaver hele tiden mens husundersökelsen sto på. Hele huset ble ryddet og möblene kastet ut gjennom vinduet, så de ble slått istykker. Mannen i huset og 20 andre ble arrestert og kommandert til å legge seg ned på marken ved siden av de to andre. Her

lå de i flere timer. De ble sparket og en av dem ble tråkket i ansiktet så tennene knustes. Foruten Gestapo deltok Wehrmacht og hirdfolk. - Neste dag fortsatte undersökelsene og tyskerne sa at nå hadde de funnet våpen og ble ennå mer rasende. De arresterte alle menn mellom 18 og 65 år og gikk så voldsomt fram at en av arrestantene fikk knekket armen på to steder og en annen skal være avgått ved döden på grunn av mishandlingene. Tilslutt ble omkring 80 av de arresterte lempet opp i biler og kjört til Bergen, de andre ble löslatt.- Denne ytterst brutale opptreden vakte voldsom forbitrelse i Bergen og distriktet. Natt til söndag 26.november ble så 3 transformatorkiosker sprengt, hvorav de to leverer ström til Salheimsvikens og Laksevågs skibsbyggerier.- Så kom portforbudet mandag den 27.nov. Den siste meldingen fra Bergen går ut på at det er utskrevet borgervakter til alle transformatorstasjoner og kiosker - men at ingen vil möte fram.

Vi er blitt kjent med

at det på et par arbeidsplasser i Oslo er satt igang en pengeinnsamling blandt arbeiderne angivelig til fordel for gjenopprettelsen av fagorganisasjonen (opprettelse av nye fagforeninger) etter krigen. Innsamlingen finner sted ved betaling av en ukentlig "kontingent" mellom 1 og 2 kroner. De som har tatt initiativet til dette skal etter sigende mene å kunne stötte seg til et vedtak av sekretariatet i Stockholm fra juni måned iår.

For straks å hindre mulige misforståelser gjör vi merksam på at noe vedtak, som kan gi grunnlag for en slik pengeinnsamling, ikke er blitt fattet av sekretariatet. Innsamlingen ledes heller ikke av ansvarlige faglige organer. Den må derfor straks innstilles.

Gjenopprettelsen av fagorganisasjonen i Norge er forlengst planlagt av sekretariatet i samarbeid med Den Fri Arbeidernes Faglige Landsorganisasjons utvalg i Norge. Realiseringen av disse planer vil finne sted når tiden er inne. Fagforeningene og apparatet består med utvalg på hver arbeidsplass og der må ikke opprettes nye i konkurranse med de gamle. Avvis alle forsök på å opprette nye utvalg og apparater. Forsök i den retning förer bare til splittelse.

Vi ber deg gjöre dette kjent for dine kamerater på arbeidsplassen i den utstrekning det er nödvendig for å få stoppet den nevnte pengeinnsamling.

DEN FRI ARB.FAGLIGE LANDSORGANISASJON.

Bedriftsvaktene.

Som følge av det ökte antall sabotasjehandlinger mot krigsviktige bedrifter, som har funnet sted i den siste tiden, har tyskerne selv overtatt vaktholdet ved en rekke bedrifter. Derfor kommer spörsmålet om bedriftsvaktene igjen i en annen stilling.

Heretter må forholdes på følgende måte:

I de tilfelle hvor tyskerne selv har overtatt vaktholdet trekkes alle ekstra sivile vaktmannskaper tilbake utenom de faste vaktmenn, nattvakter, portnere o.l.

Hjemmefrontens ledelse. Den Fri Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon.

Til fagforeningene.

Fra Landsorganisasjonen foreligger et rundskriv no 101 av 5/12 d.å. til forbund og samorganisasjoner som aller nådigst gir fagforeningene anledning til å gå til nyvalg av styremedlemmer i foreningene. Det sies videre at valgene skal godkjennes i forbundene og at forbundet kan rådföre seg med samorganisasjonene. -Altså, det er fremdeles ikke fritt valg. Medlemmene skal ikke kunne sette inn hvem de önsker, men være avhengig av hvem forrederne i forbund og samorganisasjoner finner for godt å godkjenne eller å anbefale. Derfor: Intet valg i foreningene nå på disse direktiver. Valgene skal medlemmene selv om ikke lenge ha herredömme over, uten innblanding fra nazihold.

Den Fri Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon.

Fölg Parolen: Vi kan vente med valgene til krigen er over, og vi igjen har en

FRI FAGBEVEGELSE.